

## **IKIMOKYKLINIO IR PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO PLĖTROS 2011–2013 METŲ PROGRAMA**

### **I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros 2011–2013 metų programos (toliau vadinama – Programa) paskirtis – didinti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo prieinamumą ir įvairovę, ypač kaimo gyvenamosiose vietovėse, mažinant socialinę atskirtį ir skirtumus tarp savivaldybių; užtikrinti lanksčias ir kokybiškas ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo paslaugas ir reikiamą švietimo pagalbą, atsižvelgiant į individualius vaikų ugdymosi poreikius.

2. Rengiant Programą buvo atsižvelgiama į Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2003, Nr. 63-2853), Lietuvos Respublikos įstatymą „Dėl Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos ratifikavimo“ (Žin., 1995, Nr. 60-1501), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą (Žin., 1996, Nr. 33-807), Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. IX-1700 (Žin., 2003, Nr. 71-3216), Vaiko gerovės valstybės politikos strategiją ir jos įgyvendinimo priemonių 2005–2012 metų planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. vasario 17 d. nutarimu Nr. 184 (Žin., 2005, Nr. 25-802), Nacionalinę demografinės (gyventojų) politikos strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. spalio 28 d. nutarimu Nr. 1350 (Žin., 2004, Nr. 159-5795), Penkioliktos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008–2012 metų programą, kuriai buvo pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2009 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 189 (Žin., 2009, Nr. 33-1268), Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatų įgyvendinimo programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. sausio 24 d. nutarimu Nr. 82 (Žin., 2005, Nr. 12-391), Europos Sąjungos komunikatą (2009/C 16/01, Komisijos komunikatas – Bendrijos laikinoji valstybės pagalbos priemonių sistema siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis), Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvenciją ir jos fakultatyvų protokolą (Žin., 2010, Nr. 71-3564), Lietuvos Respublikos įstatymą dėl Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos ir jos fakultatyvaus protokolo ratifikavimo (Žin., 2010, Nr. 67-3350), Valstybinę šeimos politikos koncepciją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2008 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. X-1569 (Žin., 2008, Nr. 69-2624).

3. Programoje vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme (Žin., 2006, Nr. 17-589), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. 1509 (Žin., 2009, Nr. 138-6073) patvirtintame Vaikų nuo gimimo iki privalomo mokymo pradžios gyvenimo ir ugdymo

sąlygų gerinimo modelio apraše, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2010 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. V-283 (Žin., 2010, Nr. 28-1333) patvirtintame 2007–2013 m. Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priede, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. liepos 23 d. nutarimu Nr. 787 (Žin., 2008, 95-3720; 2010, Nr. 68-3408) 2 prioriteto „Viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo ir socialinė infrastruktūra“ VP3-2,2-ŠMM-04-R priemonės „Universalių daugiaviečių centrų kaimo vietovėse steigimas“ projektų finansavimo sąlygų apraše ir kituose teisės aktuose.

## II. SITUACIJOS ANALIZĖ

4. Švietimo ir mokslo ministerija, įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugsėjo 19 d. nutarimu Nr. 1057 (Žin., 2007, Nr. 106-4344) patvirtintą Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros 2007–2012 metų programą ir švietimo ir mokslo ministro 2009 m. rugsėjo 3 d. įsakymu Nr. ISAK-1796 patvirtintą Specialiojo ugdymo plėtros programą (Žin., 2009, Nr. 110-4699), skyrė daug dėmesio ugdymo prieinamumui didinti. Europos Komisijos duomenimis (Europos Sąjungos (toliau – ES) pažangos raportas 2009), Lietuva per paskutinius septynerius metus pripažinta padariusia didelę pažangą plėtojant 1–6 metų vaikų institucinį ikimokyklinį ugdymą (padidėjimas siekia 26 proc.) ir kartu su suomiais dalijasi 3–4 vietomis tarp ES šalių. Tačiau Lietuva vis dar atsilieka nuo kitų ES valstybių pagal keturmečių imtį: Eurostato duomenimis, 2007 m. keturmečių, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas, Europos Sąjungoje vidutiniškai buvo 89 proc., Lietuvoje – 62, Latvijoje – 76, Estijoje – 88. 2009 m. Lietuvoje ikimokykliniame ugdyme dalyvavo 68 proc. keturmečių.

5. Nors priešmokyklinio ugdymo grupėse, kurias lanko šešiamečiai, kasmet daugėja vaikų (Statistikos departamento duomenimis, 2005 m. šiose grupėse buvo 86 proc., 2008 m. – 91 proc., 2009 m. – 95), tačiau priešmokyklinis ugdymas dar nėra prieinamas visiems šio amžiaus vaikams. Išlieka dideli skirtumai tarp galimybių lankyti priešmokyklinę grupę mieste ir kaimo gyvenamojoje vietovėje, socialinę atskirtį patiriančių šeimų vaikų ir neįgalių vaikų. Šie skirtumai ypač išryškėja ikimokykliniame ugdyme. 2009 m. ikimokykliniame ugdyme dalyvavo 54,7 proc. vaikų, iš jų apie 72,6 proc. mieste ir 22,8 proc. kaime. Švietimo ir mokslo ministerijos metiniame 2010 metų pranešime „Lietuvos švietimas. Tik faktai“ pažymima, kad 2009 metų pabaigoje ikimokyklinio ugdymo įstaigose trūko vietų daugiau nei 30-yje proc. savivaldybių. Tai ypač aktualu didžiuosiuose miestuose ir kaimo gyvenamosiose vietovėse.

6. Ankstyvojo (nuo gimimo iki 3 metų) institucinio ugdymo poreikis didėja dėl tėvystės ir motinystės išmokas reglamentuojančios teisinės bazės kaitos ir paskutiniiais metais išaugusio vaikų gimstamumo. Statistikos departamento duomenimis, 2007 m. gimė 32346, 2008 m. – 35065, 2009 m. – 36682 vaikai, o savivaldybių ikimokyklinio ugdymo įstaigose

per šį laikotarpį nebuvo įsteigta nė viena grupė kūdikiams. Mažas ir vaikų nuo vienu iki dvejų metų dalyvavimas instituciniame ugdyme. 2009 m. tai sudarė 21,3 proc., iš jų mieste – 29,1 proc., kaime – 5,3 proc., o 2009 m. savivaldybių Švietimo ir mokslo ministerijai pateiktais duomenimis, į ankstyvojo amžiaus grupes nepateko daugiau kaip 14 tūkstančių vaikų.

7. Ikimokyklinis ugdymas glaudžiai susijęs su šeimos dalyvavimu darbo rinkoje. Lietuva tarp ES šalių pirmauja pagal didėjančio nedarbo, skurdo mastus. Nedarbas Lietuvoje 2009 m. IV ketvirtį buvo 13,8 proc., o 2010 m. III ketv. – 17,8 proc. Šiandien Europos Sąjungoje skurdo pavojus gresia daugiau kaip 20 mln. vaikų. Skurdo pavojus gresia net 25 proc. vaikų iš daugiavaikių šeimų ir daugiau kaip 30 proc. vaikų, gyvenančių su vienu iš tėvų. Lietuvoje skurdo grėsmę patiria 145 tūkst. vaikų, net 46 proc. vaikų, gyvenančių su vienu iš tėvų, ir kas trečias vaikas, gyvenantis daugiavaikėje šeimoje. Europos Komisijos atstovai 2010 m. rugsėjo 30 d. – spalio 1 d. susitikime su Lietuvos institucijų atstovais, rengiančiais Europos 2020 strategijos įgyvendinimo ir Nacionalinės reformų programos rengimo projektus, kaip prioritetinį darbą rekomendavo daugiau dėmesio skirti ugdymui ir mokymuisi visą gyvenimą.

8. Tarptautiniai ir nacionaliniai mokinių pasiekimų tyrimai rodo, kad vaikų dalyvavimas ikimokykliniame ugdyme gerina mokinių pasiekimus, o longitudinaliniai ekonominio naudingumo tyrimai (Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija – OECD, 2008) įrodė ir finansinę ikimokyklinio ugdymo naudą valstybei ir asmeniui.

9. Švietimo ir mokslo ministerijos iniciatyva sukurtos palankesnės sąlygos ikimokyklinio ugdymo organizavimo įvairovei atsirasti: supaprastinta ikimokyklinio ugdymo higienos norma, parengti ir patvirtinti teisiniai dokumentai ikimokykliniam ugdymui nuo 2011 m. sausio 1 d. iš dalies finansuoti (ne mažiau kaip 20 valandų per savaitę) taikant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gruodžio 22 d. nutarimu Nr. 1823 (Žin., 2010 m., Nr. 155-7872) patvirtintus Mokinio krepšelio metodikos principus, skatinama nevalstybinio ikimokyklinio ugdymo sektoriaus plėtra, liberalizuojami reikalavimai dėl pastatų ir patalpų naudojimo steigiant naujas ikimokyklinio ugdymo įstaigas. Nors nevalstybinis ikimokyklinis ugdymas pastaraisiais metais auga (2009 m. veikė 8, 2010 m. – 15, o 2011 m. 19 įstaigų), tačiau šalyje jam tenka neženkli vieta. 2010 m. šiame sektoriuje buvo ugdoma tik 0,6 proc. visų instituciniame ikimokykliniame ugdyme dalyvaujančių vaikų. Švietimo ir mokslo ministerija ieškos galimybių didinti ikimokyklinio ugdymo prieinamumą skatindama teikti ikimokyklinio ugdymo paslaugas tiek valstybinį, tiek nevalstybinį sektorių. Tinkamai pasirengus ikimokyklinis ugdymas turėtų būti finansuojamas taikant krepšelio principą ir skiriant lėšų ikimokykliniam ugdymui daugiau nei 20 valandų per savaitę.

10. Šių dienų Lietuvos ekonominė ir socialinė padėtis kelia naujus iššūkius pagalbos vaikui ir šeimai sistemai. Mažėjančios šeimos pajamos, augantis skurdo rizikos lygis šeimose, auginančiose vaikus, didėjantis nedarbas, smurtas prieš vaikus, prastėjanti vaikų sveikata ir didėjantis neįgalių vaikų skaičius, emigracija verčia šalį ieškoti naujų kompleksinių, nukreiptų į vaiko ir šeimos poreikius, pagalbos būdų. Tačiau edukacinių ir socialinių paslaugų organizavimo sistema vis dar nelanksčiai prisitaiko prie specifinių vaikų poreikių ir tėvų galimybių, savivaldybėse stokojama kompleksinio darbo su šeima ir vaikais patirties. Ypač trūksta pagalbos tėvams kūdikių auginimo ir priežiūros klausimais gimus neišnešiotam kūdikiui, specialistų (pediatro, šeimos gydytojo, bendruomenės slaugytojo, psichologo, specialiojo pedagogo, logopedo, socialinio darbuotojo, socialinio pedagogo ir kitų) konsultacijų ir pagalbos tėvams, auginantiems neįgalius, turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių vaikus. Menka ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo organizavimo modelių, švietimo pagalbos formų įvairovė. Ypač trūksta paslaugų specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems ar migruojančių šeimų vaikams. Didėjanti mažų miestelių ir kaimo gyvenamųjų vietovių gyventojų socialinė atskirtis, demografinės būklės pokyčiai skatina tėvus ieškoti į šeimą orientuotų ir šeimai prieinamų kompleksinių paslaugų. Tai ypač aktualu kaimo gyvenamosiose vietovėse.

11. Siekiant išplėsti švietimo pagalbos prieinamumą ir kompleksiškumą, pagal tarpinstitucinio bendradarbiavimo principą savivaldybėms 2009 m. yra pateiktas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. 1509 (Žin., 2009, Nr. 138-6073) patvirtintas Vaikų nuo gimimo iki privalomojo mokymo pradžios gyvenimo ir ugdymo sąlygų gerinimo modelio aprašas. Tačiau dėl savivaldybių įstaigų ir institucijų, atsakingų už paramos ir pagalbos vaikams ir šeimoms teikimą, veiklų koordinavimo, patirties dirbti komandiniu principu stokos ir kai kurių sveikatos priežiūrą reglamentuojančios teisinės bazės nuostatų Modelis kol kas įgyvendinamas ne visose savivaldybėse, o ir tose savivaldybėse, kuriose bandoma jį taikyti, trūksta įgūdžių. Stokojama geranoriškumo ir patirties dalytis informacija, gerosios praktikos pavyzdžiais, informuoti šeimas ir įtraukti jas į problemų sprendimą.

12. Mokyklų pripažinimo sveikatą stiprinančiomis mokyklomis tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2007 m. rugpjūčio 16 d. įsakymu Nr. V-684/ISAK-1637 (Žin., 2007, Nr. 91-3656), nustato ikimokyklinio ugdymo ir kitų mokyklų pripažinimo sveikatą stiprinančiomis mokyklomis kriterijus ir tvarką. Tačiau ir 2010 metais daugelyje ikimokyklinio ugdymo įstaigų vis dėlto nepakankamai dėmesio skiriama vaikų sveikatos stiprinimui. Formalizavus sveikatą stiprinančių mokyklų tinklo veiklą, nuo 2007 m. į šį tinklą ištraukė arba savo veiklą tęsė 48 ikimokyklinio ugdymo įstaigos. Aišku, kad nacionalinio

sveikata stiprinančių mokyklų tinklo veikloje dalyvaujančios įstaigos sudaro palankesnes sąlygas stiprinti vaikų sveikata, deja, tokių įstaigų yra tik 5 proc.

13. Ypač ribotą informaciją apie vaiko raidos sutrikimus kitų sričių specialistams teikia sveikatos priežiūros specialistai. Ankstyvosios reabilitacijos tarnybos, veikiančios prie pirminės sveikatos priežiūros įstaigų ir teikiančios pagalbą sutrikusios raidos vaikams nuo gimimo iki 3 metų, nepakankamai bendradarbiauja su savivaldybės švietimo ir socialinės rūpybos sektoriais. Informacija apie sutrikusios klausos (taip pat ir kochlearinių implantų naudotojus), sutrikusios regos vaikus neperduodama nei savivaldybių, nei nacionalinio lygmens aklųjų, kurčiųjų ugdymo centrų, pedagoginių psichologinių tarnybų specialistams. Europos specialiojo ugdymo plėtros agentūros atliktų tyrimų išvada byloja, kad ankstyvoji intervencija (į kurios sudėtį įeina ir ugdymas) vaikystėje vaikui ir šeimai turi būti teikiama nuo pat vaiko gimimo iki 6 metų, todėl ugdymo paslaugos šiuo laikotarpiu turi būti privalomos. Deja, 2009 metais Vilniaus pedagoginio universiteto atlikto tyrimo „Ugdymo turinio ir jo įgyvendinimo ir kokybės analizė“ (<http://www.upc.smm.lt/projektai/pletra/Tyrimai/VPU%20tyrimo%20ataskaita/Ikimokyklinio,%20priesmokyklinio%20ugdymo%20turinio%20ir%20jo%20%20igyvendinimo%20kokybes%20analize%20Tyrimo%20ataskaita%202009%2011%2005.pdf>) duomenimis, švietimo pagalba yra sutelkta ikimokyklinio ugdymo įstaigose ir nepasiekia įstaigas nelankančių vaikų. Vytauto Didžiojo universiteto 2009 m. atlikto tyrimo „Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo vadybos kokybės vertinimas“ (<http://www.upc.smm.lt/projektai/pletra/Tyrimai/J.%20Ruskaus%20tyrimo%20ataskaita/Ikimokyklinio,%20priesmokyklinio%20ugdymo%20vadybos%20kokybes%20vertinimas%20Tyrimo%20ataskaita2009%2008%2031.pdf>) duomenimis, savivaldybės per mažai analizuoja gyventojų ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo poreikius, neieško naujų, optimalių ir veiksmingų sprendimų.

14. Statistikos departamento duomenimis, 2009 metais valstybinių ikimokyklinio ugdymo įstaigų Lietuvoje buvo 634, iš jų, vykdant valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę ir remiantis Valstybinės sveikatos priežiūros tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos metiniame 2009 metų leidinyje pateiktais duomenimis ([http://www.vvspt.lt/pub/imagelib/file/2009\\_metinis\\_svetainei.pdf](http://www.vvspt.lt/pub/imagelib/file/2009_metinis_svetainei.pdf)), beveik trečdalis (199-ios) ikimokyklinio ugdymo įstaigų veikia neturėdamos leidimo – higienos paso, beveik kas penktoje (123-iose) įstaigoje įrengtos patalpos neatitinka teisės aktų reikalavimų, kas tryliktoje (50-yje) ikimokyklinio ugdymo įstaigoje netinkamai prižiūrimos patalpos ir įranga, o kas trisdešimtoje (21-oje) patalpos ir vartotojai nėra aprūpinami būtinu inventoriu. Kadangi daugelis ikimokyklinio ugdymo įstaigų pastatytos prieš 30–40 metų, beveik visų jų pastatus ir vidaus patalpas reikėtų atnaujinti, tačiau dėl sunkios šalies ir savivaldybių

finansinės padėties tai padaryti gali ne kiekviena savivaldybė. Nors savivaldybės deda daug pastangų atnaujinti ikimokyklinio ugdymo įstaigų pastatus ir patalpas teikdamos paraiškas įvairiems ES struktūrinių fondų finansuojamiems projektams, tačiau dėl sunkmečiu sumažėjusio savivaldybių biudžeto savarankiškoms funkcijoms vykdyti joms nepakanka lėšų bendram (co) finansavimui užtikrinti, todėl daugelio darželių būklė yra apgailėtina. Per 2007–2010 metus iš Ūkio ministerijos ES priemonės „Viešųjų pastatų renovacija regioniniu lygiu“ buvo renovuoti 54 lopšelių-darželių pastatai. Vykdamas Švietimo ir mokslo ministerijos MTP + programos ES priemonę „Investicijos į ikimokyklinio ugdymo įstaigas“, iki 2012 metų bus renovuota vidaus ugdomoji aplinka 114-oje ikimokyklinio ugdymo įstaigų ([http://www.esparama.lt/2007-2013/lt/gaires/priemones/priemone/projektai?priem\\_id=000bdd5380003dcd](http://www.esparama.lt/2007-2013/lt/gaires/priemones/priemone/projektai?priem_id=000bdd5380003dcd)).

15. Kaip rodo specialistų, dirbančių su įvairaus amžiaus tėvais, praktika, teisinga ir atsakinga tėvystė išsprendžia daug problemų, susijusių su vaikų ugdymu. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos užsakymu atlikti tyrimai leidžia teigti, kad šiandien Lietuvoje dar daug vaikų patiria smurtą, nepriteklių, jaučiasi nesaugūs. Nors įstatymų nuostatose įtvirtinta, kad vaikas turi teisę turėti tokias gyvenimo sąlygas, kokių reikia jo fizinei, protinei, dvasinei, dorovinei ir socialinei raidai, ir kad tokias sąlygas sudaryti yra tėvų pareiga, tačiau šeimoms trūksta įgūdžių, įpročių rūpintis vaikais, ginti jų teises. Pastaruoju metu vis daugiau dėmesio skiriama prevenciniam darbui su socialinės rizikos šeimomis. 2007 m. sausio 1 d. šalyje darbą pradėjo naujai priimti 556 socialiniai darbuotojai darbui su socialinės rizikos šeimomis. Šios pareigybės finansuojamos iš valstybės biudžeto specialiuju tiksliniu dotacijų savivaldybių biudžetams. 2008 metais buvo įsteigtos papildomos 56,5 pareigybės (iš viso 612,5 pareigybės).

16. Tyrimo „Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo turinio ir jo įgyvendinimo kokybės analizė“ (<http://www.upc.smm.lt/projektai/pletra/Tyrimai/VPU%20tyrimo%20ataskaita/Ikimokyklinio,%20priesmokyklinio%20ugdymo%20turinio%20ir%20jo%20%20igyvendinimo%20kokybes%20analize%20Tyrimo%20ataskaita%202009%2011%2005.pdf>) (2009) rezultatai parodė, kad, decentralizavus ikimokyklinio ugdymo turinį, ikimokyklinio ugdymo įstaigoms ir pedagogams atsirado iššūkis užtikrinti ikimokyklinio ugdymo kokybę. Pedagogai, įpratę dirbti pagal struktūruotas programas, pritrūko aiškių gairių, kaip ugdyti vaikus, jiems kyla problemų nustatant ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų lygmenis, sukuriant pasiekimų vertinimo sistemą, individualizuojant ugdymą ir siejant jį su realiais vaikų ugdymosi poreikiais. Vis dar nemaža dalis pedagogų vadovaujasi akademinio ugdymo nuostatomis. Tyrimas taip pat atskleidė, kad pastaraisiais metais įvyko ir pozityvių pokyčių: vadovai ir pedagogai giliau reflektuoja savo praktiką, prisiėmė daugiau atsakomybės už ugdymo turinio

modeliavimą ir įgyvendinimą, ugdymas labiau atliepia regioninius ir įstaigos savitumus, padidėjo darbuotojų motyvacija. Tačiau daugelyje ikimokyklinio ugdymo programų vaikų poreikiai atspindėti tik formaliai, ugdymo turinys per siauras arba per platus. Tai lemia nepakankamą pedagogų kompetenciją reflektuojant įstaigoje vykdomą ikimokyklinio ugdymo programą, savo darbą ir per menką naudojimąsi kitų šalių patirtimi.

17. Siekiant užtikrinti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo paslaugų kokybės augimą, pirmiausia tikslinga pasirūpinti tiesioginio paslaugų teikėjo – pedagogo – gerove darbe, kuri priklauso nuo materialinio, psichologinio ir socialinio pasitenkinimo darbu. Be abejo, esamomis sąlygomis svarbus darbo užmokesčio dydžio aspektas lemia ir kitas pasitenkinimo darbu formas: psichologinę įtampą dėl nepakankamų pajamų, mažesnes saviraiškos ir laisvalaikio galimybes, nepagrįstą profesijos nuvertinimą socialiniu požiūriu. Pabrėžtina, kad gerovė darbe vertinama ne tik pagal darbo užmokesčio dydį, bet ir sąnaudas: kiek ir kokiomis materialinėmis, psichologinėmis sąlygomis reikia dirbti, kiek laiko lieka poilsiui ir visaverčiam laisvalaikiui, kokios tobulėjimo ir karjeros galimybės, kaip specialistas gali save atskleisti profesinėje veikloje, kaip vertinama jo veikla profesinėje bendruomenėje ir visuomenėje, kiek jis jaučiasi svarbus dirbdamas konkretų darbą ir t. t. Šiuo metu ikimokyklinio ugdymo auklėtojo ir priešmokyklinio ugdymo pedagogo poreikiai nėra tenkinami nė vienu iš minėtų gerovės darbe aspektų. Todėl dažnai jauni specialistai neįsijaučia pasitenkinimo darbu ikimokyklinio ugdymo įstaigoje ir ieško kitų profesinių galimybių. Dėl to šalies mastu prarandamas milžiniškas potencialas, užuot veiksmingai prisidėjęs prie ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo ir visos švietimo sistemos tikslų siekimo. Padėtis pasikeistų, jei pedagogai turėtų daugiau galimybių dalyvauti nustatant ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo poreikius, planuoti ir įgyvendinti šios srities plėtros projektus. Tam reikia suteikti pedagogams daugiau informacijos apie įvairias jų galimybes dalyvauti procese, paskatinti juos tarp savęs bendrauti ir bendradarbiauti ir telktis aktyviai veiklai siekiant rūpintis profesiniais interesais ir įgyvendinti asmeninius.

18. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagoginis personalas, palyginti su kitų švietimo lygmenų personalu, sensta sparčiausiai: 2003 m. penkiasdešimtmečių ir vyresnių pedagogų dalis ikimokyklinio ugdymo įstaigose sudarė 13,7 proc., o 2008 m. – jau 33,2 proc. (Statistikos departamento duomenys). Atitinkamai mažėja jaunų pedagogų dalis: jaunesnių kaip 30-ies metų – nuo 9,5 proc. (2003 m.) iki 7 proc. (2008 m.), 30–39 metų – nuo 37,3 proc. (2003 m.) iki 21,8 proc. (2008 m.). Šios profesijos patrauklumas ir prestižas priklauso nuo darbo sąlygų, krūvio, psichologinio komforto ir gaunamo atlyginimo. 2010 metais auklėtojų atlyginimų vidurkis už 36 darbo valandas (33 kontaktinės ir 3 val. skiriamos metodinei veiklai), neatskaičiavus mokesčių, yra 1556 litai (nesuteikta kvalifikacinė kategorija, aukštasis išsilavinimas, iki 3 m. pedagoginio darbo stažas), o auklėtojo eksperto su

15 metų pedagoginio darbo stažu – 1915 litai. Mokytojų už 18 pedagoginio darbo valandų atlyginimų vidurkis, neatskaičius mokesčių, yra 1348 litai (nesuteikta kvalifikacinė kategorija, aukštasis išsilavinimas, iki 3 m. pedagoginio darbo stažas), o mokytojo eksperto su 15 metų pedagoginio darbo stažu – 1903 litai. Tad akivaizdu, kad ikimokyklinio ugdymo auklėtojų atlyginimai mažesni už bendrojo lavinimo mokyklų mokytojų ir valstybės sektoriuje dirbančių darbuotojų atlyginimų vidurkį, kuris, neatskaičius mokesčių, 2010 m. buvo 2168 litai (už 40 val. per savaitę).

### **III. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI**

19. Programos tikslas – atsižvelgiant į socialinius, kultūrinius ir ekonominius veiksnius, didinti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo prieinamumą, gerinti kokybę.

20. Programos uždaviniai:

20.1. plėtoti institucinį ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą, ypač kaimo gyvenamosiose vietovėse;

20.2. plėtoti švietimo pagalbos teikimą ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikams ir šeimoms, stiprinti pozityviąją tėvystę, kurti sveikatai palankią aplinką;

20.3. gerinti sąlygas teikti kokybišką ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą.

### **IV. NUMATOMI REZULTATAI**

21. Programos tikslo numatomi rezultatai:

21.1. iki 2014 metų ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programose dalyvaujančių vaikų padidės:

21.1.1. iki 1 metų 5 proc. (mieste 2 proc. ir kaime 8 proc.);

21.1.2. nuo 1 iki 2 metų 5 proc. (mieste 2 proc. ir kaime 8 proc.);

21.1.3. nuo 2 iki 3 metų 5 proc. (mieste 4 proc. ir kaime 6 proc.);

21.1.4. nuo 3 iki 4 metų 4 proc. (mieste 3 proc. ir kaime 5 proc.);

21.1.5. nuo 4 iki 5 metų 3 proc. (mieste 2 proc. ir kaime 4 proc.);

21.1.6. nuo 5 iki 6 metų 2 proc. (mieste 1 proc. ir kaime 3 proc.);

21.1.7. nuo 6 iki 7 metų 2 proc. (mieste 0,5 proc. ir kaime 3,5 proc.);

21.1.8. specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų, dalyvaujančių ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programose, padidės 5 proc. (mieste 3 proc., kaime 7 proc.);

21.2. iki 2014 metų bus sukurta ir pradėta taikyti ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos išorinio vertinimo sistema.

22. Programos uždavinių numatomi rezultatai:

22. 1. iki 2014 metų bus išplėtotas institucinis ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas, ypač kaimo gyvenamosiose vietovėse:

22.1.1. kaimo gyvenamosiose vietovėse bus įsteigti 76 daugiafunkciai centrai;

22.1.2. bus įsteigta ne mažiau kaip 50 nevalstybinių ikimokyklinio ugdymo įstaigų;

22.2. bus išplėtotas švietimo pagalbos teikimas ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikams ir šeimoms, stiprinant pozityviąją tėvystę, kuriant sveikatai palankią aplinką:

22.2.1. iki 2014 metų ne mažiau kaip 25 proc. šeimų, auginančių 0–7 metų vaikus, gaus švietimo pagalbą;

22.2.2. ne mažiau kaip 20-yje savivaldybių bus teikiamos mobilios švietimo pagalbos specialistų paslaugos;

22.2.3. ne mažiau kaip 200 ikimokyklinio ugdymo įstaigose dirbančių specialistų bus išmokyti kurti sveikatą stiprinančią mokyklą (planuoti jos veiklą, vėliau įvertinti veiklos rezultatus);

22.2.4. padaugės ikimokyklinio ugdymo įstaigų, dalyvaujančių nacionalinio sveikatą stiprinančių mokyklų tinklo veikloje arba vykdančių sistemingą sveikatos ugdymą pagal įstaigos programą — nuo 5 iki 10 proc.;

22.2.5. ne mažiau kaip 25 proc. tėvų, kurie naudojami institucinio ugdymo paslaugomis, bendradarbiaus su ikimokyklinio ugdymo įstaiga ir dalyvaus vaiko ugdymo procese;

22.3. iki 2014 metų bus pagerintos sąlygos teikti kokybišką ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą:

22.3.1. ne mažiau kaip 20 proc. ikimokyklinio ugdymo įstaigų taikys naujus ikimokyklinio ugdymo organizavimo modelius;

22.3.2. ne mažiau kaip 30 proc. visų ikimokyklinio ugdymo auklėtojų, priešmokyklinio ugdymo pedagogų, auklėtojų padėjėjų, švietimo pagalbos specialistų, dirbančių su ikimokyklinio amžiaus vaikais, ankstyvosios reabilitacijos, kitų sveikatos priežiūros specialistų, socialinių darbuotojų, dirbančių su vaikais ir šeimomis, tikslingai tobulins kvalifikaciją dalyvaudami Programos mokymuose;

22.3.3. ne mažiau kaip 200 ikimokyklinio ugdymo auklėtojų, priešmokyklinio ugdymo pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, pradėjusių dirbti ikimokyklinio ugdymo įstaigose, gaus tikslinę finansinę paramą.

## V. PROGRAMOS VERTINIMAS

23. Programos tikslo pasiekimo vertinimo kriterijai:

23.1. kiek iki 2014 metų padidėjo ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programose dalyvaujančių vaikų nuo gimimo iki 7 metų (pagal kiekvieną amžiaus grupę) mieste ir kaime, proc.;

23.2. kiek iki 2014 m. padidėjo specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų, dalyvaujančių ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programose mieste ir kaime, proc.;

23.3. ar sukurta ir pradėta taikyti ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos išorinio vertinimo sistema.

24. Programos uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijai:

24.1. kiek iki 2014 metų išplėtotas institucinis ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas, ypač kaimo gyvenamosiose vietovėse:

24.1.1. kiek kaimo gyvenamosiose vietovėse įsteigta daugiafunkčių centrų;

24.1.2. kiek įsteigta nevalstybinių ikimokyklinio ugdymo įstaigų;

24.2. kiek iki 2014 metų bus išplėtotas švietimo pagalbos teikimas ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikams ir šeimoms, stiprinant pozityviąją tėvystę, kuriant sveikatai palankią aplinką:

24.2.1. kiek šeimų, auginančių 0–7 metų vaikus, gauna švietimo pagalbą, proc.;

24.2.2. keliose savivaldybėse teikiamos mobilios švietimo pagalbos specialistų paslaugos;

24.2.3. kiek ikimokyklinio ugdymo įstaigose dirbančių specialistų išmokyti kurti sveikatą stiprinančią mokyklą (planuoti jos veiklą, vėliau įvertinti veiklos rezultatus);

24.2.4. kiek padaugėjo ikimokyklinio ugdymo įstaigų, dalyvaujančių nacionalinio sveikatą stiprinančių mokyklų tinklo veikloje arba vykdančių sistemingą sveikatos ugdymą pagal įstaigos programą, proc.;

24.2.5. kiek tėvų, kurie naudojami institucinio ugdymo paslaugomis, bendradarbiauja su ikimokyklinio ugdymo įstaiga ir dalyvauja vaiko ugdymo procese, proc.;

24.3. kaip iki 2014 metų pagerės sąlygos teikti kokybišką ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą:

24.3.1. kiek ikimokyklinio ugdymo įstaigų taiko naujus ikimokyklinio ugdymo organizavimo modelius, proc.;

24.3.2. kiek ikimokyklinio ugdymo auklėtojų, priešmokyklinio ugdymo pedagogų, auklėtojų padėjėjų, švietimo pagalbos specialistų, dirbančių su ikimokyklinio amžiaus vaikais, ankstyvosios reabilitacijos, kitų sveikatos priežiūros specialistų, socialinių darbuotojų, dirbančių su vaikais ir šeimomis, tikslingai tobulino kvalifikaciją dalyvaudami Programos mokymuose, proc.;

24.3.3. kiek ikimokyklinio ugdymo auklėtojų, priešmokyklinio ugdymo pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, pradėjusių dirbti ikimokyklinio ugdymo įstaigose, gavo tikslinę finansinę paramą.

## **VI. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS, STEBĖSENA IR ATSKAITOMYBĖ**

25. Programos įgyvendinimo priemonių planas pateikiamas priede.

26. Už Programos įgyvendinimo koordinavimą ir kontrolę atsakinga Švietimo ir mokslo ministerija. Programai įgyvendinti naudojamos valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos struktūrinės paramos fondų lėšos. Programos priemonės vykdyti Švietimo ir mokslo ministerija gali įgalioti kitą Švietimo ir mokslo ministerijai pavaldžią instituciją.

27. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Susisiekimo ministerija, savivaldybės, dalyvaujančios įgyvendinant Programą, kasmet iki sausio 15 dienos Švietimo ir mokslo ministerijai teikia Programos įgyvendinimo priemonių vykdymo ataskaitas.

28. Švietimo ir mokslo ministerija kasmet iki vasario 15 dienos apibendrina Programos įgyvendinimo priemonių vykdymo ataskaitas, pateikia informaciją visuomenei ir partneriams, dalyvaujantiems įgyvendinant Programą.

---

**IKIMOKYKLINIO IR PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO PLĖTROS 2011–2013 METŲ PROGRAMOS  
ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ PLANAS**

Uždaviniai	Priemonės	Atsakingi vykdytojai	Vykdymo terminas	Preliminarus lėšų poreikis, tūkst. litų iš viso	2011 metais	2012 metais	2013 metais
1. Plėtoti institucinį ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą, ypač kaimo gyvenamosiose vietovėse	1.1. Finansuoti ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymą taikant ikimokyklinio ugdymo krepšelio finansavimo principus pagal Mokinių registre fiksuotą vaikų padidėjimą (nuo 2010-09-02) vadovaujantis švietimo ir mokslo ministro patvirtinta tvarka	Švietimo ir mokslo ministerija, savivaldybės	2011 metai	Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas (toliau – VB) 5400	5400	0	0
				Europos Sąjungos (toliau – ES) struktūrinės paramos fondai (toliau – SF) 0	0	0	0
	1.2. Finansuoti ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymą taikant ikimokyklinio ugdymo krepšelio finansavimo principus pagal Mokinių registre fiksuotą vaikų padidėjimą (nuo 2011-09-02)	Švietimo ir mokslo ministerija, savivaldybės	2012–2013 metai	VB 0	0	0	0
				SF 7084	0	3000	4084
	1.3. Organizuoti mokymus savivaldybių atstovams dėl tarpinstitucinio bendradarbiavimo stiprinimo ir plėtros, siekiant	Švietimo ir mokslo ministerija	2012–2013 metai	VB 0	0	0	0

	užtikrinti veiksmingą kompleksinę pagalbą vaikams ir jų tėvams							
				SF	178,75	0	100	78,75
	1.4. Organizuoti konkursą savivaldybėms dėl tarpinstitucinio bendradarbiavimo teikiant kompleksinę pagalbą ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikams ir jų šeimoms	Švietimo ir mokslo ministerija	2011–2013 metai	VB	0	0	0	0
				SF	768	0	384	384
	1.5. Organizuoti mokymus ikimokyklinio ugdymo auklėtojams ir priešmokyklinio ugdymo pedagogams, socialiniams pedagogams, dirbantiems su socialinės rizikos ir socialinės atskirties sąlygomis gyvenančiais vaikais ir šeimomis	Švietimo ir mokslo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	2011–2013 metai	VB	0	0	0	0
				SF	240,75	0	120	120,75
	1.6. Išanalizuoti teisės aktus ir esant poreikiui parengti jų pataisas siekiant sudaryti palankesnes sąlygas šeimoms, auginančioms ikimokyklinio amžiaus vaikus, derinti šeimos, darbo pareigas ir vaiko institucinio ugdymo galimybes	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija	2011–2012 metai	VB	0	0	0	0
				SF	0	0	0	0
	1.7. Steigti ir plėtoti universalius daugiafunkčius centrus kaimo gyvenamosiose vietovėse	Švietimo ir mokslo ministerija, savivaldybės	2011–2013 metai	VB	0	0	0	0
				SF	84166,38076	70597,0838	12657,99	911,31

	1.8. Organizuoti konkursą ikimokyklinio ugdymo programų teikėjams ikimokyklinio ugdymo organizavimo modelių įvairovei diegti	Švietimo ir mokslo ministerija	2012 metai	VB	0	0	0	0
				SF	3048	0	3048	0
	1.9. Parengti rekomendacijas ikimokyklinio ugdymo įstaigų savininkams ar jo teises ir pareigas įgyvendinančioms institucijoms (dalyvių susirinkimui) dėl ikimokyklinio ugdymo organizavimo įvairovės modeliavimo ir pateikti organizavimo modelių aprašų pavyzdžius	Švietimo ir mokslo ministerija	2012 metai	VB	0	0	0	0
				SF	110	0	110	0
	1.10. Teikti konsultacinę pagalbą nevalstybinių ikimokyklinio ugdymo įstaigų savininkams ar jo teises ir pareigas įgyvendinančioms institucijoms (dalyvių susirinkimui) dėl naujų grupių steigimo	Švietimo ir mokslo ministerija	2012–2013 metai	VB	0	0	0	0
				SF	30	0	15	15
	1.11. Organizuoti diskusijas savivaldybėse dėl ikimokyklinio ugdymo organizavimo galimybių	Švietimo ir mokslo ministerija	2012–2013 m.	VB	0	0	0	0
				SF	40	0	20	20
	1.12. Parengti ir patvirtinti teisės aktų projektus, reglamentuojančius laisvųjų mokytojų (ikimokyklinio ugdymo auklėtojų ir priešmokyklinio ugdymo pedagogų) veiklą	Švietimo ir mokslo ministerija	2011–2013 metais	VB	0	0	0	0
				SF	0	0	0	0
2. Plėtoti švietimo pagalbos teikimą ikimokyklinio ir	2.1. Pagal švietimo ir mokslo ministro patvirtintą tvarką konkurso būdu finansuoti mobilios švietimo pagalbos	Švietimo ir mokslo ministerija, savivaldybės	2012–2013 metai	VB	1500	0	500	1000

priešmokyklinio amžiaus vaikams ir šeimoms, stiprinti pozityviąją tėvystę, kurti sveikatai palankią aplinką	paslaugų teikimą							
				SF	0	0	0	0
	2.2. Organizuoti mokymus švietimo pagalbos ir ankstyvosios reabilitacijos specialistams, teikiantiems pagalbą ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikams ir jų šeimoms	Švietimo ir mokslo ministerija, savivaldybės	2012–2013 metai	VB	0	0	0	0
				SF	275	0	137	138
	2.3. Teikti konsultacinę ir metodinę pagalbą ikimokyklinio ugdymo įstaigoms, siekiančioms dalyvauti ir dalyvaujančioms nacionalinio sveikata stiprinančių mokyklų tinklo veikloje arba vykdančioms sistemingą sveikatos ugdymą pagal įstaigos programą	Sveikatos apsaugos ministerija	2011–2013 metai	VB	0	0	0	0
				SF	0	0	0	0
	2.4. Parengti visuomenės sveikatos priežiūros specialisto, vykdančio sveikatos priežiūrą ikimokyklinio ugdymo įstaigoje, kvalifikacinių reikalavimų aprašą	Sveikatos apsaugos ministerija	2011 metai	VB	0	0	0	0
				SF	0	0	0	0
	2.5. Parengti teisės akto, reglamentuojančio vaikų maitinimo organizavimą ikimokyklinio ugdymo įstaigose, projektą	Sveikatos apsaugos ministerija	2011 m.	VB	0	0	0	0
				SF	0	0	0	0
	2.6. Parengti vaiko saugos ir sveikatos ugdymo metodines	Švietimo ir mokslo ministerija, Sveikatos	2012 metai	VB	10	0	10	0

	rekomendacijas ikimokyklinio ugdymo auklėtojams ir priešmokyklinio ugdymo pedagogams	apsaugos ministerija, Susisiekimo ministerija, Vidaus reikalų ministerija						
				SF	0	0	0	0
	2.7. Organizuoti švietėjišką veiklą, stiprinti tėvų atsakomybę už vaiką skleidžiant pozityvaus ugdymo šeimoje metodus	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	2011–2013 metai	VB	0	0	0	0
				SF	0	0	0	0
3. Gerinti sąlygas teikti kokybišką ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą	3.1. Atlikti tyrimą, kuris įvertintų ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo turinio programų dermę	Švietimo ir mokslo ministerija	2012 metai	VB	0	0	0	0
				SF	100	0	100	0
	3.2. Parengti ikimokyklinio ugdymo turinio programų rengimo metodines rekomendacijas	Švietimo ir mokslo ministerija	2013 metai	VB	0	0	0	0
				SF	200	0	0	200
	3.3. Atnaujinti priešmokyklinio ugdymo bendrąją programą	Švietimo ir mokslo ministerija	2013 metai	VB	0	0	0	0
				SF	50	0	0	50
	3.4. Parengti ikimokyklinio amžiaus vaikų (taip pat ir specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams) pasiekimų aprašą	Švietimo ir mokslo ministerija	2012–2013 metai	VB	0	0	0	0
				SF	100	0	50	50
	3.5. Parengti ir įgyvendinti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo plėtros 2011–2013 metų programos komunikacijos planą	Švietimo ir mokslo ministerija	2011–2013 metai	VB	0	0	0	0
				SF	0	0	0	0
	3.6. Skleisti gerąją ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo patirtį	Švietimo ir mokslo ministerija, savivaldybės	2011–2012 metai	VB	0	0	0	0

				SF	480	0	240	240
	3.7. Plėsti internetinio portalo www.ikimokyklinis.lt turinį ir užtikrinti jo funkcionavimą	Švietimo ir mokslo ministerija	2011–2013 metai	VB	0	0	0	0
				SF	766	250	250	266
	3.8. Parengti ikimokyklinių įstaigų sveikatos priežiūros specialistų kvalifikacijos kėlimo programas, organizuoti mokymus	Sveikatos apsaugos ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija	2011–2013 metai	VB	0	0	0	0
				SF	0	0	0	0
	3.9. Vykdyti mokymus ikimokyklinio ugdymo auklėtojams, priešmokyklinio ugdymo pedagogams, švietimo pagalbos specialistams ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovų pavaduotojams ugdymui	Švietimo ir mokslo ministerija	2012–2013 metai	VB	0	0	0	0
				SF	2459	0	1230	1229
	3.10. Laipsniškai didinti ikimokyklinio amžiaus vaikų auklėtojo, priešmokyklinio ugdymo pedagogo ir švietimo pagalbos specialistų tarifinio atlyginimo koeficientus (ypač skirti dėmesį pradėjusiems dirbti pedagogams ir švietimo pagalbos specialistams)	Švietimo ir mokslo ministerija, Finansų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	2012–2013 metai	VB	0	0	0	0
				SF	0	0	0	0
	3.11. Parengti institucinio ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo kokybės užtikrinimo tvarkos aprašą	Švietimo ir mokslo ministerija	2011 metai	VB	0	0	0	0
				SF	0	0	0	0
	3.12. Atlikti institucinio ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi sąlygų kaitos vertinimą savivaldybėse	Švietimo ir mokslo ministerija	2012–2013 metai	VB	0	0	0	0
				SF	80	0	40	40

	3.13. Gerinti ikimokyklinio ugdymo auklėtojų ir priešmokyklinio ugdymo pedagogų psichologines ir socialines darbo sąlygas optimizuojant darbo krūvį, skatinant jų bendravimą ir profesinį bendradarbiavimą, užtikrinant informacijos prieinamumą ir sklaidą	Švietimo ir mokslo ministerija	2011–2013 metai	VB 0	0	0	0
				SF 0	0	0	0
	3.14. Teikti tikslinę finansinę paramą ikimokyklinio ugdymo auklėtojams, priešmokyklinio ugdymo pedagogams, švietimo pagalbos specialistams, pradėjusiems dirbti ikimokyklinio ugdymo įstaigose	Švietimo ir mokslo ministerija	2012–2013 metai	VB	0	0	0
				SF 1000	0	500	500
	3.15. Sukurti ir pradėti taikyti ikimokyklinio ugdymo įstaigų veiklos išorinio vertinimo sistemą	Švietimo ir mokslo ministerija	2012–2013 metai	VB 0	0	0	0
				SF 0	0	0	
Iš viso				VB 6910	5400	510	1000
				SF 101175,9	70847,08	22001,99	8326,8
				VB ir SF 108085,9	76247,08	22511,99	9326,8